

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 369/2020-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. augusta 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť Slovenskej republiky, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 75/2017 z 30. septembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť Slovenskej republiky, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. januára 2020 doručená ústavná sťažnosť Slovenskej republiky, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Cdo 75/2017 z 30. septembra 2019 (ďalej len „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu alebo dovolacieho súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresný súd Košice II (ďalej len „okresný súd“) druhým rozsudkom sp. zn. 17 C 166/2010 zo 7. júla 2014 v konaní o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy zaviazal sťažovateľku zaplatiť žalobkyni sumu 39 300 € a vo zvyšnej časti jej žalobu zamietol, ktorú si nárokovala z titulu náhrady škody v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“) a náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch spôsobenej nezákonnou väzbou v súlade s čl. 5 ods. 2 a 5 dohovoru.

3. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na základe odvolania podaného sťažovateľkou rozsudkom sp. zn. 6 Co 768/2014 z 28. júna 2016 potvrdil rozsudok okresného súdu v napadnutej časti a zaviazal sťažovateľku zaplatiť žalobkyni sumu 20 250 € a súčasne zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu nad priznanú sumu 20 250 € do 39 300 € zamietol.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala sťažovateľka dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodila z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) zákona č. 160/2015 Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), v ktorom namietala nesprávne právne posúdenie veci pri rozhodovaní o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy. S poukazom na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 V Cdo 2/2017 z 19. apríla 2017 však následne oznámila dovolaciemu súdu, že netrvá na dovolacom dôvode „*podľa § 431 ods. 1 v spojení s § 420 písm. f) CSP a žiadala najvyšší súd o posúdenie podaného dovolania v zmysle § 432 v spojení s § 421 ods. 1 písm. b) CSP*“.

Najvyšší súd napadnutým rozsudkom dovolanie sťažovateľky odmietol, ale i zamietol. Podľa nej tým, že najvyšší súd sa nezaoberal celým jej dovolaním, porušil jej označené práva.

5. Následne veľký senát občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu uznesením sp. zn. 1 V Cdo 1/2018 z 21. marca 2018 rozhodol, že „*kumulácia dôvodov podľa § 420 C.s.p. a § 421 C.s.p. je prípustná*“ (obdobne aj ústavný súd uznesením sp. zn. PLz. ÚS 1/2018 z 25. apríla 2018 jednoznačne podporil uznesenie najvyššieho súdu).

6. Sťažovateľka nesúhlasí najmä s posúdením otázky premlčania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy za rozhodnutie o väzbe zo strany najvyššieho súdu podľa zákona č. 58/1969 Zb. (potvrdil názor odvolacieho súdu, podľa ktorého premlčanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonnou väzbou nemôže byť posudzované podľa § 23 zákona č. 58/1969 Zb., ale treba ho posudzovať podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka, ktorého subsidiárne použitie upravoval § 20 zákona č. 58/1969 Zb.

7. Podľa sťažovateľky najvyšší súd „*rozbil*“ jednotnú koncepciu zákona č. 58/1969 Zb. a zásadným spôsobom poprel účel a zmysel zákona č. 58/1969 Zb. a jeho rozhodnutie je prejavom „*jurisdikčnej svojvôle*“, v dôsledku ktorej došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky. Zároveň interpretáciou, ktorá je v extrémnom nesúlade so samotným znením zákonných ustanovení zákona (nerešpektovanie normy), dochádza k zásadnému porušeniu princípu právnej istoty vyplývajúceho z čl. 1 ústavy, ktorý je ako neoddeliteľná súčasť princíпов právneho štátu.

8. V tejto súvislosti sťažovateľka zdôrazňuje, že žalobkyňa si svoju väzbu zavinila výlučne sama, pretože sama potvrdila, že sa nezdržiavala na adresách, ktoré uviedla súdu, nepreberala súdne zásielky, nedostavila sa na hlavné pojednávanie, čím mala naplniť § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Súčasne sťažovateľka nesúhlasí s názorom dovolacieho súdu, že „*prípustnosť dovolania nebola spôsobilá založiť ani otázka č. 6 (či je správna taká aplikácia § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení od 1.1.2013, pri ktorej sa vychádza z minimálnej mzdy v čase rozhodovania a nie v čase spáchania (trestného činu)*“.

9. Na tomto základe sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a vo veci samej rozhodol nálezom, že jej označené základné práva

v bode 1 postupom a napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu porušené boli. Súčasne žiada, aby ústavný súd napadnutý rozsudok zrušil a vec mu vrátil v tejto časti na ďalšie konanie.

II.

Právomoc ústavného súdu a predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. V súlade s čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

13. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

14. V súlade s § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,

- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Jedným z dôvodov, pre ktoré môže ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietnuť sťažnosť sťažovateľa, je jej zjavná neopodstatnenosť. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 62/08, III. ÚS 415/2011, IV. ÚS 362/09). Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať taký návrh, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

16. Predmetom predbežného prerokovania bolo preskúmanie sťažovateľkou namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu.

17. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

18. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

19. Sťažovateľka v podstatnom nesúhlasí s namietaným rozsudkom najvyššieho súdu, ktorý neposudzoval uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb., čo vníma ako prejav jurisdikčnej svojvôle, v dôsledku ktorej došlo k porušeniu jej práv. Bližšie a ďalšie dôvody rozvíja v bodoch 4, 6 až 8.

20. Ústavný súd preskúmal námietky sťažovateľky, ako aj prílohy k ústavnej sťažnosti a zistil, že najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol relevantné dôvody, pre ktoré odmietol, ale i zamietol dovolanie sťažovateľky, a to v bodoch 7 až 19. Sťažovateľka jeho konzistentné závery dobre pozná, preto ústavný súd nemal za potrebu z týchto úvah ešte raz podrobnejšie, resp. opakovane citovať. Len nesúhlas sťažovateľky s týmito závermi najvyššieho súdu v ústavnej sťažnosti a nerešpektovanie ňou prezentovaného výkladu príslušných zákonných ustanovení spomínaných zákonov ešte neznamená, že došlo aj k porušeniu jej označených práv. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu je podľa názoru ústavného súdu jasný, zrozumiteľný, a preto aj legitímny a ústavne akceptovateľný.

21. Ústavný súd opakovane pripomína v súlade so svojou konštantnou judikatúrou, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený posudzovať právne názory všeobecného súdu a preskúmavať ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým

predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06). V tomto prípade však o takýto prípad zjavne nešlo.

22. Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a sťažovateľkou namietaným porušením základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Preto jej ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú (obdobne m. m. IV. ÚS 173/2019 a IV. ÚS 11/2019).

23. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v tejto veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. augusta 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu